

ŠTEKSON

CI PAJS

II. ROČNÍK 4/2017

48. AUSTRALSKÝ POTLACH 15.4.2017

KAMARÁDI A KAMARÁDKY

48.

POTLACHOVÝ OHEN'

SE

ROZHOŘÍ

15. APRÍLA 2017

NA

BOMBALA RIVER

BOMBALA RIVER 2015

POVĚSTI AMERIKY Ladislav Lahoda

VII. DLOUHÁ CESTA POD ZEMÍ

"Nesmysl, nemůžeš projít!" tvrdil Fred do očí malému, tmavovlasému chlapci v kostkované košili. "A já ti říkám, že projdu." "Kecáš, taková štola neexistuje." "Ale existuje", odporoval chlapec, "vsad' se!" "To víš, že se vsadím, o co?" "Třeba o flašku rumu, že tady vlezu do štoly a vyjdu až na Velký Americe." "Beru!" Tento rozhovor se odehrával v lomu na Supárně, nedaleko Malé Ameriky. Oba aktéři seděli v kamenných křeslech u vyhaslého ohniště a okolo panoval příjemný chládek, ale žhavé paprsky letního slunce už se začaly plížit po skalní stěně dolů. Když si plácli na utvrzení sázky, Fred se rozvalil v křesle a spokojeně se usmíval. Vyhrát flašku rumu takhle jednoduše. Jezdil na Ameriku už rok a prolezl tu kdejakou díru. Ale štola spojující Velkou Ameriku se systémem Malé? Nesmysl!

Miky sedící naproti němu si myslel něco jiného. Když minulou sobotu odcházeli s jedním kamarádem z Velké, viděli u jezera malou postavičku v dlouhém plášti. Oni šli na vlak do Srbska. Okolo vápenky, dvou lomů proměněných ve smetiště a po poli do lesa u Malé Ameriky. Chvilku

postáli nad lomem, který svítil v záři zapadajícího slunce, a vyrazili dál, než se úplně setmí. Když míjeli Supárnu, pohlédli letmo dolů. Ze štoly na dně právě vylézal chlápek v dlouhém plášti! A po povrchu jít nemohl, to by ho viděli. Miky se včera vydal na Ameriku dřív než ostatní. Té chvílky využil na průzkum štol tady v okolí. A v jednom závalu našel zamaskovaný průchod! Bylo mu jasné, že cesta na Velkou musí vést tudy. Pomalu se zvedl z kamenného křesla a torny vylovil starou hornickou karbidku. Nalil do ní vodu a rozhlédl se po ostatních. "Tak já jdu, za dvě hodiny mě můžete čekat na Velký." Jeho sebevědomé chování na ně trochu zapůsobilo. Dvěma prsty otočil regulátorem karbidky. Za chvíli se ozvalo syčení unikajícího plynu.

Rozškrtnul zápalku a přiblížil ji k trysce. Se slabým pufnutím se nad tryskou rozzářil oslnivě bílý plamen.

Šest trampů šlapalo v řadě za sebou po polní pěšině směrem k vápence. Slunce pražilo jako v coloradských pouštích. Pot jim stékal do očí a těžké vojenské boty vyhazovaly obláčky prachu. Fred zvedl ruku. Všichni se zastavili. Čekala je nejobtížnější část cesty. Nepozorovaně projít vápenkou. Ač byla sobota, bylo tu živo. Širokou silnicí se řítily v oblacích prachu obrovské nákladňáky, plné nalámaného kamení. Nedaleko pískala lokomotiva, posunující několik prázdných vagónů. Občas se objevil člověk v montérkách a zase zmizel ve vchodu nějaké haly.

Trampové se připlížili až k silnici a ukryli se za trafostanicí. Počkali na okamžik, kdy se provoz trochu zmírnil a přeběhli na druhou stranu, do stínu lesa. Nikdo se jich nevšiml. Teď už zbývalo jen vyjít na kopec a budou stát nad Velkou Amerikou. Miky už prolezl dvěma závaly a průlezy za sebou pečlivě zamaskoval. V téhle štole určitě ještě nikdo z jeho kamarádů nebyl. Karbidka osvětlovala práchnivějící dřevěnou výztuž, která byla místy už zřícená a v beztvaré změti trámů, se skoro ztrácely rezavé kolejnice. Náhle se štola rozšířila. Uprostřed se černal čtvercový otvor šachty. Naklonil se nad ní. Nedosvítil na dno, ale všiml si, že podél stěny vede dolů zprohýbaný železný žebřík. Opatrně si na něj stoupl. Trochu zavrzal, ale držel. Miky začal pomalu sestupovat. Když se jeho nohy dotkly země, odhadl, že je asi dvacet metrů hluboko. Ocitl se ve větší podzemní prostře. Ve dvou řadách stály tu za sebou důlní vozíky, některé plné narubaného vápence.

Nad hlavou se mu křížovaly potřhané dráty, tu a tam smutně visící z izolátorů. Vedla odtud jen jedna chodba. Dolehla na něj tíseň, když krácel podél němých svědků dávné minulosti. Chvějivý plamen lampy osvětloval stále nové a nové předměty. Tu se povalovala stará hornická přilba, tam zase kladivo, jakoby právě někomu

vypadlo z ruky. Ve výklenku ležela kožená aktovka, celá zkroucená vlhkostí a plísní. A pak už jen dlouhá a prázdná štola. Jen koleje se táhly

do daleka. Zvuky Mikyho kroků se dutě rozléhaly ve tmě. Štola začala mírně klesat. Bylo tu stále větší vlhko, občas se mezi pražci zaleskla voda. Miky náhle strnul, jako zasažen bleskem. Leknutím se mu málem zastavilo srdce. V dáli za ním, se ozvalo zadunění! Potom několik úderů kovu na kov, skřípot a pak už jen pravidelný dunivý rachot, který stále zesiloval. Po kolejích se blížil důlní vozík! Vyděšeně se přitisknul ke stěně a prsty křečovitě sevřel karbidku. Ožili snad duchové dávných horníků? Vždyť ve štole za ním nemohla být žádná živá bytost. Vytřeštěnýma očima hleděl do tmy. Ohlušující rachot naplnil celou štolu. Vozík se doslova vřítíl do kruhu světla. Zaduněla kola na rezavých kolejnicích, průvan málem zhasil karbidku a vozík zase zmizel ve tmě. Jeho rachot slábl, až dozněl kdesi daleko. Nastalo ticho.

Miky si setřel pot z čela a trochu se uklidnil. Ten vozík se asi uvolnil sám. Ale proč zrovna teď? A po tolika letech? Opatrně vykročil na další cestu. Ušel asi kilometr prázdnou štolou, když na vozík narazil znovu. Černal se na kolejích uprostřed štoly, jakoby tam stál odedávna. Miky trochu pootočil regulátorem lampy, aby její plamen trochu zjasněl a posvítit si do vozíku. Příšerně se lekl a odskočil jako opařený. Do očí se mu dívala lidská lebka. Patřila kostlivci, oblečenému do zetlelých hadrů, který ležel skrčený na dně vozíku. Miky vyděšeně obešel vozík a rozhlédl se. Teď poznal, co je skutečně strach. Spěšně se dal do další chůze, už aby byl venku. Stále se ohlížel po vozíku, i když ten už dávno zmizel ve

tmě. Tak se stalo, že skoro zakopl o další mrtvolu, ležící u stěny štoly. Mrtvý měl na sobě úplně nový maskáč a na nohou kanady. Daly se jasně rozeznat rysy jeho tváře, zkřivené bolesti. Musel zemřít teprve nedávno. Miky měl pocit, že zešílí. K dovršení všeho se za ním ozvaly kroky. Polomrtvý strachy se prudce obrátil. Ve tmě za kruhem světla se znovu ozval rachot vozíku. Mrtvý se blížil k němu! To už bylo na Mikyho moc. Z úst se mu vydral přerývaný výkřik. Vrhł se na bezhlavý útěk dál do štoly. Běžel, zakopával, padal a zase se zvedal. Přelézal hromady suti, které se

znenadání objevily v cestě, až ho zastavil zával. Ani nevěděl, jak ho přelezl. Musel se plížit těsnou, zabahněnou chodbičkou mezi obrovskými balvany. Nestačil si všimnout, že se regulátor z karbidky vyšrouboval a odpadl. Voda vystříkla proudem na zlomky karbidu. Miky se svalil po opačné straně závalu, vstal a dal se znovu do běhu. Za zatáčkou před sebou spatřil záblesk denního světla. Konečně východ! Ale už k němu nikdy nedoběhl. Plamen karbidky zlověstně zahučel a začal se vzdalovat od trysky. Obrovskému množství plynu už karbidka nestačila. Okolo gumového těsnění prošlehl vějíř drobných plamínek. Potom tlaková nádoba s ohlušující detonací explodovala. Našli ho až druhý den. Ležel na zádech, ve ztuhlé ruce držadlo lampy. Vlasy měl šedivé a v prázdných očích hrůzu a smrt.

VIII. SOVY VĚŠTÍ SMRT

Podvečerní šero houstlo na dně opuštěného lomu. Netopýři se vydali na své noční lety. Tu a tam zazněl do ticha výkřik sovy. Nad vysokou skalní stěnou se na pozadí hasnoucí oblohy rýsovaly siluety dvou postav. Zaharašilo několik padajících kamínek. S prudkým zasvištěním se shora začal rozvinovat kolotoč lana. Jeho letící smyčky srazily několik suchých větví ze stromů a dopadly na suťovisko pod skálou. "Vypadá to, že je dole" ozval se tlumeným hlasem jeden z trampů. "Fajn, tak já lezu" odpověděl druhý. Hodil si na záda usárnu a pověsil se na lano. První si starostlivě prohlédl uvázání lana okolo stromu. Dračí smyčka však držela naprosto pevně. Pohlédl dolů. V nastávající tmě kamaráda skoro neviděl. Po chvíli napnutí lano povolilo. "Jsem dole. Polez!" Ozvalo se slabě zdola.

S povzdechem vzal lano do ruky. Bude to vlastně poprvé, co někam takhle poleze. Zatím si to vyzkoušel akorát v tělocvičně. Ale tam bylo lano tlustší a mnohem kratší. Stálo ho to dost přemáhání, než se donutil přelézt okraj skály. S potěšením zkonstatoval, že sestup není tak těžký. Na stěně byla spousta drobných výstupků, na kterých nohy nacházely

pohodlnou oporu. Jen jednou se lekl, to když se jeden výstupek odlomil a on zůstal viset na okamžik jen na ruce. Ale to už byl skoro na dně. "No to ti to trvalo." přivítal ho kamarád. "Hlavně, že už jsme dole. Máš baterku?" "Jasňačka, ale zatím ji vytahovat nebudu. Uděláme vatru a potom až se rozhlídneme okolo."

Ideální místo na oheň našli ve vchodu staré štoly. Kotouče dýmu mizely v krasovém komíně ve stropě štoly. Komín vyústoval ve skalní stěně vysoko nad nimi. Plameny žlutě osvětlovaly nerovné stěny štoly. V mihotavém světle si trempové postavili kamenná sedátka a ohniště obložili kameny. Potom s uspokojením obhlédli své dílo. "Tohle bude perfektní osada, Bimbo. Co říkáš?" "To bude, měli bychom jí nějak pojmenovat." "Tady vedle je lom, kterému říkají Malý Přírodčák, tak co kdybychom to tu nazvali Velký Přírodčák?" "To je dobrý název, ale není originální. Já bych radši něco se sovama. Neslyšels, jak včera zvečera houkaly?" "Slyšel, ale

nějakej dobrý Soví ráj?" „To není špatný, Jesse! Tak teda Soví ráj“. Lom proti svému názvu zjevně nic nenamítal. Větve stromů tiše šuměly a mezi nimi zářily hvězdy. "Vyndej baterku, Jesse," řekl Bimbo, "Mrkneme do štoly, neškodilo by najít nějakou vodu". Štola je ale zklamala. Po několika metrech byla definitivně ucpána mokrým jílovým závalem. "No, co se dá dělat," pokrčil rameny Jesse, "třeba se někdy prokopeme." Vrátil se zpátky k ohni a začali rozbalovat usárny. Náhlý rachot je vyrušil. Prudce zvedli hlavu. Přímo před vchodem do štoly se roztříštilo několik balvanů. Jesse se ustrašeně podíval na strop. Zatím vypadal pevně. "Co to mohlo bejt?"

Zeptal se Bimba. "Nevím, možná, že tím teplým kouřem to nahore vysychá a padá." "Nějak se mi tu přestává líbit, nerad bych se po ránu vyhrabával." "Neboj, ta štola musí něco vydržet." "Jen aby."

Okolo půlnoci, když spokojeně oddychovali, zabaleni v celtách a oheň pomalu dohasínal, ozval se znovu rachot kamení. Tentokrát z protějšího cípu lomu. Jesse doslova vylétl z celt. "Slyšels to, Bimbo? Balíme a pryč odtud!" "Neblázni, vystrčil Bimbo hlavu z celt, "zatím se nic neděje." "Až

se bude dít, tak bude pozdě" "Já jdu odsud!" "No dobrá" začal vstávat Bimbo. "Ale rád bych věděl, kam půjdeme spát?" "To je jedno, třeba na Pusták."

S narychlo smotanými usárnami došli pod stěnu s lanem. Jesse se na něj nedočkavě zavěsil. V tu chvíli lano povolilo. Jesse ztratil rovnováhu a posadil se tvrdě na zadek. Lano mu se zasvištěním spadlo na záda. Cesta nahoru byla odříznuta! Oba zdřevěněli překvapením. Ale nezbyl čas na přemýšlení. Znovu se sesula lavina kamení, tentokrát přímo na ně. Taktak stačili uskočit. Bimbovi jeden balvan málem rozdrtil rameno. Klopýtavě se dali do běhu směrem ke štole. Okolo stále dopadaly kameny. Když se udýchaní skrčili pod portálem štole, nastalo ticho. "Sakra práce!" vzrušeně oddychoval Jesse "to přece nebyla náhoda. To lano se nemohlo rozvázat samo!"

Bimbo si držel naražené rameno a mlčel. Uhromádky žhavých uhlíků strávili zbytek noci. Dřeva bylo venku dost, ale nikdo se neodvážil pro něj jít. Obloha jen pomalu jasněla a les se začínal probouzet. Ta a tam začínali pípát ptáci a konečně se na vrcholcích skal objevily první paprsky slunce. Lom mlčel. Ani lístek se nepohnul. Jen hromady čerstvého kamení připomínaly noční drama. Ještě dlouho trvalo, než se oba trempíci odvážili vylézt ze štole. Vyšli do kruhu slunečního světla a opatrně se rozhlédli. Nikde se nic nehýbalo. Ani nahoře na okraji lomu nikdo nebyl. Bimbo se sehnul a z hromady kamení vyprostil konec lana. Bylo krásně přeříznuté.

"Ty jdi vlevo, já vpravo," přikázal Jessemu. "Musíme najít nějakou cestu nahoru. Nerad bych tu přezímoval." Jesse začal obcházet dno lomu. Všude se tyčily strmé vápencové stěny. Jen jedno místo vypadalo nadějně, ale zase bylo hrozně rozpraskané. Obešel až asi polovinu lomu, když se srazil s Bimbem. "Tak co, nic?" "Nic" zavrtěl hlavou Bimbo. "lézt po těch skalách by byla sebevražda."

Vrátili se k ohništi a bezmocně si sedli na kameny. Náhle dostal Jesse nápad. "Co kdybychom vylezli komínem?" zeptal se s nadějí v hlase. Bimbo zaklonil hlavu a podíval se do komína. "To by šlo, ale já asi nevylezu. Zkus to ty. Kluci na Pustáku mají určitě kus lana, tak mě potom vytáhnou. Jesse si přivalil velký kámen, stoupl si na něj a namáhavě se vsoukal do komína. Rázem byl celý svět černý od sazí. Ruce a nohy se mu po hladkých stěnách klouzaly. Kroutil se jako píďalka a

postupně se dostával výš a výš. Za chvíli se nad ním rozsvětlo. Blížil se k hornímu otvoru ve stěně lomu. Když na něj dosáhl, ulehčeně si vydechl. Mohl se tu dokonce na chvíli posadit. K vrcholu stěny chyběly sotva dva metry. Bimbo už stál venku a napjatě ho pozoroval. Jesse povylezl ještě kousek a zastavil se těsně pod vrcholem. Tady bylo nejtěžší místo. Zachytil se rukama ostrého výčnělku a vyšvihl se vzhůru. Vtom mu výčnělek pod rukama povolil. Zděšeně se na něj díval, jak pomalu vylézá ze skály. Vymrštil ruku, aby se něčeho zachytil, ale ruka se sevřela naprázdno! Země se mu před očima roztančila šílenou rychlostí. Snad si ani nestačil uvědomit, že tohle je konec. Zoufalý výkřik a tupý náraz se Bimbovi navždy vryly do paměti. Ještě než k Jessemu doběhl, věděl, že je mrtev. Zůstal sedět u jeho chladnoucího těla snad celou věčnost. Pak se rozhodl, musí nahoru. Buďto vyleze nebo zemře vedle něj. Posledním pohledem se rozloučil s kamarádem a zašel do štoly.

Naražené rameno pekelně bolelo, když se soukal do komína. Na kamenných stěnách byly ještě šmouhy od Jessiho prstů. Bimbo se doslova plížil komínkem centimetr za centimetrem. Do očí mu padaly zbytky sazí a prach. Ruce měl rozedrané do krve od ostrých úlomků skal. Konečně jeho tvář ovanul čerstvý vzduch. Za chvíli už seděl na okraji komína. Hluboko pod ním se černala smutná hromádka. Odtrhl od ní pohled a zadíval se vzhůru. Ve skále zela čerstvá jizva po vytrženém kameni. Zhluboka se nadechl a začal lézt. Nebylo tu nic, čeho by se mohl zachytit. Rozhodl se pro tenký kořen visící z úzké pukliny. Opatrně se na něj zavěsil. Posunul nohy trochu výš a už dosáhl na vrchol stěny. Ve chvíli, kdy se ho pevně zachytil, odlomil se mu pod nohama další kus skály! Zůstal viset za ruce těsně pod vrcholem. Divoce šmátral nohama a cítil, že už se dlouho neudrží. Krev se mu nahrnula do hlavy. Pak pravá noha našla ten spásný stup. Prudce se vymrštil a padl na zem na vrcholu! Ztěžka dýchal a ruce se mu chvěly. Otočil se na záda a zadíval se do nebe.

Vysoko na korunami stromů pluly krásné barevné mraky. Jak rád by s nimi plul někam daleko, velmi, velmi daleko někam, kde by mohl zapomenout. Ale věděl, že se mu to nikdy nepodaří.

HVĚZDY A ZÁKON Ladislav Frank Nykl – 4. díl

VIRGINIA CITY DEPUTY NEVADA TERRITORY

V hornickém městečku Virginia City byla zákeřně zavražděna zdejší slavná bordel Mamá a patronka horníků Julia Bullette. Byla to zřejmě loupežná vražda, protože zmizely pracně vydělané klenoty a kožešiny. Několik měsíců po tom byl zatčen pro vraždu francouzský povaleč, John Millian. Ačkoli tvrdil, že je nevinný, našli u něho její kožešiny i klenoty. Nakonec celé město Milliana nenávidělo, a tak byl výběr nestranné poroty dost obtížný. Millian byl jednoznačně shledán vinným a odsouzen k trestu oběšením. Ráno 27. dubna 1868, byl John Millian na popravišti. Na plošině lešení stáli – šerif, zástupce, žalárník a dva pastoři. Zástupce šerifa Leconey přečetl rozsudek, načež Millian vykročil kupředu, potřásl si rukou s důstojníky, objal pastora a pak stál odhodlaně na místě, zatímco se na jeho krku utahovala smyčka. Tak chladného člověka jsme za takových okolností ještě nikdy neviděli. Když mu byla natažena černá kápě na hlavu, jeho tělo poskočilo, propadliště se otevřelo a John Millian se houpal ve vzduchu. Propadl se asi o šest stop. Po dvou minutách se jeho tělo silně otřásl a pak už visel v klidu. Smrt nastala po 13 minutách a srdce se úplně zastavilo i z pohledu lékaře.

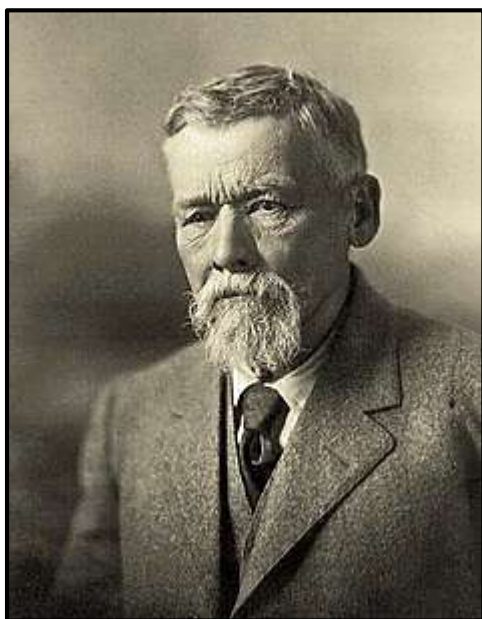
Foto - Julia Bullette.

SHERIFF COCHISE COUNTY - ARIZONA

Tohle byl odznak Johna Slaughtera, nejslavnějšího sheriffa v Cochise County v Arizoně v r. 1887 – 1891. Tento bývalý člen Texas Rangers měl v San Bernardinu ranč o 1000 akrech, který se táhnul ze státu Arizona do Old Mexika. Burt Alvord byl Slaughterův zástupce po celý ten čas. Slaughter už vstával po páté hodině, ale jeho

způsob práce spočíval v tom, dát psanci náskok k odchodu do 24 hodin, jinak ho ve střeleckém souboji zabil na místě. Prý to mělo na zločince takový účinek, že se tomuto kraji raději vyhýbali. Měl šestý smysl, který ho vždy varoval před nebezpečím, nikdy to nesehalo. Kdysi řekl své ženě, že ví, že ho žádný muž nemůže zabit. Když Slaughter někomu řekl „vzdej se, nebo zemřeš,“

2x foto - John Slaughter.

jeho rty se jen stěží pohnuly. Ačkoli byl Slaughter pouze pět stop a šest palců vysoký, psance dokázal často zmrazit pohledem svých tvrdých očí.

Byl to poslední hrdinný muž zákona historie Arizony. Jeden spisovatel ho nazval „nejlepší chlap, který kdy žil“. Byl sheriff asi pět let po Earpově přestřelce s kovbojským klanem. Wyatt Earp si ho velice cenil za „vyčištění“ Cochise County. Slaughter to opravdu dokázal. Umřel ve věku 81 let.

ZÁKON V TOMBSTONE

První odznak je U. S. MARSHAL TOMBSTONE A. T. /Arizona territory/. Nosil ho Clay Calhoun, který byl Deputy pro stát Arizona, pro oblast Tombstone a vůdcem skupiny pěti nebo šesti mužů známých jako „**SPOLEČNOST NIČITELŮ PSANCŮ**“. V r. 1877 jel Calhoun sám stíhat Johna Allmana, bývalého vojenského kavaléristu, který v tom létě dostal záchvat zabíjení. Calhoun dostal svého muže. Allmanovo tělo mělo čtyři čisté otvory pom kulkách – ve slabínách, břichu, prsou a ústech. Dokonce sám Hickok měl potíže při jeho identifikaci. Jakmile přijeli do Tombstonu v r. 1879 bratři Earpové, Calhoun odjel. Pokud tam byl on, byl Tombston klidný.

Druhý odznak je SHERIFF TOMBSTONE ARIZONA TERRITORY. Tento kruhový odznak je neobvyklý v tom, že je jeho střed vypouklý. Tento odznak nosil sheriff John Behan. V r. 1881 byl okres Cochise tvořen z východní části okresu Pima s Tombstonem jako sídlem správy kraje. To je proč tenhle zvláštní odznak County Sheriffa platí i pro Tombstone. Behan a Earpové stáli proti sobě v opozici ve válce v Cochis C.

Foto - John Behan.

DEPUTY SHERIFF ABILENE

Thomas J. Smith, šéf policie v Abilene, Kansas, je první z více než 350 policejních šéfů, který zemřel při plnění svých povinností. Od roku 1870, se Abilene rychle rozrůstalo, a tak sheriff musel udržovat pořádek. Thomas J. Smith byl zkušeným strážcem zákona, ale byl známý spíše tím, že používal raději své pěsti než svoji pistoli při ukončení hádek.

V listopadu 1870 zatýkal Smith se svým zástupcem místního farmáře. Přesné detaily uvěznění nejsou známy. V podstatě šel na farmáře a ten se bránil, nechtěl do vězení. Farmář vytáhl svou zbraň a dvakrát vystřelil. I přes svoje zranění se Smith s farmářem pral, váleli se po zemi a Smith se mu pokoušel dát pouta. V tomtéž okamžiku se objevil farmářův přítel se sekerou a rozsekl Smithovi lebku. Zástupce sheriffa utekl už při zvuku první kulky a vrátil se s ozbrojenou četou. Smith byl mrtev, jeho hlava byla téměř useknuta.

Velký průvod občanů Abilene byl doprovodit Thomase Smitha na kopec s dřevěným křížem. V roce 1904 byl Thomas Smith exhumován z místa na hřbitov v Abilene a u jeho hrobu byl umístěn velký žulový pomník. Na plaketě je napsáno Thomas J. Smith, Marshal of Abilene, 1870. *Zemřel jako mučedník při výkonu služby 2. listopadu 1870. nebojácny hrdina z doby hraničářů, který v kovbojském chaosu nastolil zákon.*

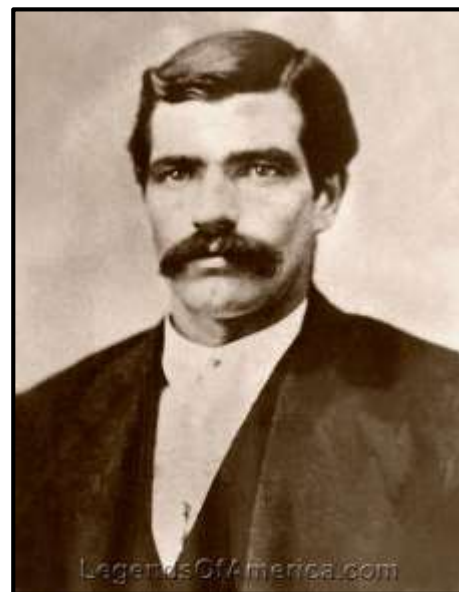

Foto - Thomas J. Smith

DOCELA OBYČEJNÝ VANDR

Ve městě ležely na okrajích chodníků zašedivělé zbytky sněhové břečky, ale horské nádražíčko, kde ho z přívětivého tepla uvnitř vagónu do mrazu vysypal starý motorák, bylo zavalené bělostnou jiskřící krásou. Domorodci pracně prohazující pěšinky k chalupám to asi viděli trošku jinak, ale on byl nadšen.

Celkem svižným tempem vyrazil po luxusně protažené stoupající

silničky a za nějaký čas došel na planinu ukrytou uprostřed lesů mezi dvěma hřebeny, zdejší chalupy jsou poslední civilizací, se kterou se dnes potkal... Pohodlná cesta končila třímetrovou návějí, na otevřené pláni řádl mrazivý víchr a do každého nezakrytého kousku kůže ho nemilosrdně sekal mikroskopickými krystalky

ledu. Sotva popadal dech, z očí mu tekly slzy a hned na tvářích mrzly. Honem začal připevňovat zkřehlýma rukama na pohorky sněžnice a snažil se co nejrychleji dojít přes otevřenou planinu do závětrí na kraji lesa. No, snažil se, což o to, ale od loňska sněžnicím odvykl, takže ta zmínka o rychlosti byla trošičku zavádějící. Ale v lese bylo fajnové bezvětrí, dokonce se mraky na obloze začaly trhat a modré fleky byly čím dál tím větší. Pomalu stoupal na horský hřeben nedaleko zemské hranice, už mu nebyla zima, byl zpocený, neskutečně funěl a stoupala z něho z dálky viditelná pára. U vrcholového skaliska ve více než tisícimetrové výšce se zastavil a ohlédl: na pozadí temně modré oblohy se ostře rýsoval mohutný masív sousedního pohoří. Byla to neskutečná krása, ale rychle chladnoucí propocené svršky mu neposkytly možnost delší zastávky, musí vyrazit na další cestu a znovu se náležitě zahřát.

Na hřebenovém průseku míjel pestrobarevné skupinky lyžařů na běžkách, někteří nabídli úsměv, někteří s ním prohodili pár slov, ale téměř všichni v

něm viděli jakési podivné exotické zvíře a shodovali se v názoru, že na sněžnici by oni teda nikdy v životě nevyrazili, protože je to oproti běžkám strašlivá dřina. On se ale nad těmi řečmi jenom usmíval a věděl své, on by tyhle svoje londonovské výpravy nevyměnil za nic na světě. To je naplnění jeho neuskutečnitelného snu o Aljašce.

Slunko se začalo sklánět k horizontu a stíny byly delší a delší. Na okraji změti skalisek využil posledního dobrodiní civilizace a poslal domů manželce zprávu, že je živ a zdrav, a že už je nedaleko cíle. Dobře že tak, cítil už doléhající únavu a nohy mu těžkly každým krokem. Ještě že ke srubu už to bylo jenom pár set metrů...

Chatu našel rychle, konec konců nebyl tu poprvé. Nevelké dřevěné stavení uprostřed moře lesů z větší části zaváté sněhem. Přepadla ho neskutečná touha sedět už uvnitř na lavici, poslouchat praskání ohně v kanadském krbu a popíjet horký čaj. Odepnul si jednu sněžnici a udělal krok směrem ke srubu. Ihned si uvědomil hloupost, kterou udělal, ale bylo už pozdě. Zapadl do hlubokého kyprého sněhu a marně se snažil postavit zpět na obě nohy.

Nikde žádná opora, připadal si jako uprostřed tekutých písků. Rychle se stmívalo, na obloze se objevovala jedna hvězda za druhou a mráz sílil. Napadlo ho, že je to vlastně docela legrační představa, že by mohl zmrznout pár metrů od srubu v maličkých českých horách, které léta

znal a o nichž byl přesvědčen, že mu nemohou nabídnout větší dobrodružství, než poklidný západ slunce. Hory na něj vycenily své vlčí zuby a on je ve své pýše tak hloupě podcenil...

Z houstnouceho šera se náhle vynořil záchvěv paniky. Jen klid, přesvědčoval sám sebe nahlas, to se zvládne, jenom neblbnout. I na vojně si přece mockrát říkali, že nejhorší je smrt z vyděšení... Pokusil se lehnout si na sníh jako na vodní hladinu – fajn, jde to. Teď sundat ze zad tornu a pomalu v klidu se doplazít ke srubu. Dobrý, stěna lovecké chaty

poskytla oporu, takže už celkem bez potíží dolezl do mezery mezi dveřmi a sněhovou návějí. Chvilí si musel dýchat na mrazem znecitlivělé prsty, aby dokázaly rozepnout kapsu maskáčové blůzy, vyjmout z ní klíč a odemknout staříčkový masivní visací zámek. Dveře povolily a z chodbičky se vyvalila vůně petroleje a uskladněného dříví. Ještě jednou se rozhlédl a vstoupil do srubu. Znovu si chvilí zahřival ruce, ale pak už to šlo rychle. Zatopil v kamínkách, lopatou odházal sníh u dveří a oken aby mohl alespoň částečně otevřít dřevěné okenice a pořádně vyvětrat...

Oheň s praskotem požíral smrková polena a chatou se šířilo příjemné teplo. Z plechového hrnku voněl horký čaj, na kraji stolu ležel skrojek chleba a zbytek špeku. Více toho ve světle dvou svíček vidět nebylo. Tulák byl příjemně nasycen a těšil se na nadcházející chvíle, na zlatý hřeb vandru. Z torny vyjmul tlustou knihu nezvyklého formátu a začal v ní listovat. Tento pocit už zažil několikrát a stále se ho nemohl nabažít: uprostřed mrazivých zachumelených hor si ve světle svíček v knize v tvrdé zelené vazbě čte zvláště poetickým jazykem psané řádky o zdejší historii.

Ohmatané stránky jej vtahují do děje prastarých příběhů: v šeru chaty se mihne postava nedaleko zahynuvšího pytláka Hennricha a tichounce zaševlí píseň větru ve stéblech trav u Čertova kamene...

Sníh se ve sluneční záři oslnivě blyštěl a mráz ani s blížícím se polednem nepolevoval. Tulák už překročil hřeben a stopy

jeho sněžnic vedly liduprázdnými průseky k jihozápadu. Chvilími se zastavoval, aby si oddechl a cítil, jak mu pomalu na fousech narůstá ledová krusta. Nechtělo se mu mezi lidi, ale nebylo vyhnutí, věděl, že se blíží k frekventované cestě, na níž se míhaly stovky pestrobarevných lyžařů. „Hele, starej pytlák Hennrich vstal z mrtvých“ uslyšel v okamžiku, kdy se vynořil z lesa. Nedaleko postávající lyžníci se zasmáli, pozdravili ho a zmizeli v dálce. Jeho sněžnice dokonale upravenou lyžařskou magistrálu

nepoškozovaly, takže mohl po jejím okraji celkem pohodlně kráčet až k nejbližším chalupám. Tam je sejmul s pohorek, připevnil na tornu, a po horské silničce míjen občas projíždějícími auty si to namířil do údolí na vlak. V hlavě si přehrával celý vandr a byl tím tak zaujat, že ten hlas nejprve ani neslyšel: „Povídám, kamaráde, nechceš kousek svézt?“ Zarazil se, rozhlédl, ale k omylu nemohlo dojít: na cestě byl pouze on a automobil s nápisem „Městská policie“. Smějící se mladý konstábl mu opravdu nabízel svezení... Za ta léta na Stezce zažil ledacos, ale aby se vracel z vandru policejním vozem – to tu ještě nebylo.

V autě bylo příjemné teplo a svět za okénkem začal ubíhat závratnou rychlostí. Teprve teď si uvědomil, že na místě spolujezdce sedí ještě někdo. Sakra, ten hlas mu byl povědomý – no jo, dobrý duch zdejších hor, kamarád Čarlí! Tak odtud vítr fouká, tady je správná odpověď na tuhle hádanku...

Když dorazili k nádraží, vlak zrovna přijížděl. Jen v rychlosti se stihnul rozloučit. Teď už věděl, že i onen policista za volantem má toulavou duši, ve volném čase obléká bundu s domovenkou a stejně jako on patří k bezbřehému společenstvu Bratrstva Stezky. Víc toho nenapřemýšlel,

únava z pochodu, přívětivé teplo uvnitř vagónu a staccato pražců mu během několika málo chvil milosrdně zavřely oči. A vlak ho se skřípěním kol odvážel zpátky k zašedivělým zbytkům sněhové břečky na okrajích chodníků ve městě pod horami...

John.

PÍČŮV STATEK

Píčov statek je zřícenina usedlosti v Příhrazských skalách, přibližně 200 metrů od skalního hradu Klamorna, směrem na Drábské světničky, na náhorní plošině Hrada, nedaleko místa, kde se rozkládalo hradiště Hrada.

Kresba kompletního statku.

HISTORIE

Statek je poprvé zmiňován k roku 1554 pod názvem samota Hrada. V roce 1682 je pak v purkrechtní knize boseňské rychty jako majitel uveden Pavel Komárek, jenž toho roku usedlost převzal po svém otci, a ta nese název Komárovská chalupa. Na začátku 18. století rod Komárků vymírá, neboť dědic Jiří Komárek se nevrátil z vojny, a od roku 1716 jej vlastnil Jan Píč, jenž se sem přizemil. S sebou přinesl i peníze a právě za Píčů dosáhl statek největšího rozkvětu, což se odrazilo i do pojmenování stavení. Ke statku náleželo území o rozloze 14,4 ha (tvořily jej zejména sprašová pole, louky a lesy) a v okolí jej proslavil především chov koní.

Obilí si nechávali mlít ve 2 km vzdáleném Skálově mlýně v Březině a každý druhý týden tu pekli 14 bochníků chleba. V záznamech se můžeme dočíst, že se rod těšil značné oblibě a vážnosti, často jej také navštěvovala hrabata z nedalekého Mnichova Hradiště. Posledním velkým hospodářem byl Václav Píč, po jehož smrti v roce 1941 započal úpadek statku. Ten nebyl zapříčiněn německou okupací, neboť se statek nacházel na odlehlém místě, nýbrž politickým vývojem po roce 1945 a především pak po únoru 1948. Po Václavově

tu pekli 14 bochníků chleba. V záznamech se můžeme dočíst, že se rod těšil značné oblibě a vážnosti, často jej také navštěvovala hrabata z nedalekého Mnichova Hradiště. Posledním velkým hospodářem byl Václav Píč, po jehož smrti v roce 1941 započal úpadek statku. Ten nebyl zapříčiněn německou okupací, neboť se statek nacházel na odlehlém místě, nýbrž politickým vývojem po roce 1945 a především pak po únoru 1948. Po Václavově

smrti se statku ujala vdova spolu se synem Vladimírem Píčem. Po změně politického režimu byli oba označeni za kulaky. V roce 1952 Státní bezpečnost Vladimíra odvedla a do roku 1954 byl vězněm v kamenolomu v Libochovanech. Vdova po Václavovi měla být umístěna ve starobinci v Kurovodicích. Při zatýkání jim ovšem uprchla a běžela směrem na Branžež. Cestou ji promrzlou našli místní a dovezli ji k její dceři do Branžeže, kde dožila. Statek tak byl opuštěn, vyrabován a částečně rozebrán a polnosti rozparcelovány. Zachována dlouho zůstávala bývalá sušárna ovoce, drobná dřevěná chaloupka před statkem, zvaná též Perníková chaloupka. V 90. letech ji však někdo zapálil.

Píčov statek pod Mužským.

Perníková chaloupka - sušárna ovoce.

VANDR NA PÍČŮV STATEK – JARO 2013

/Opsáno z dvanácté kroniky/

Když jsem se posledně toulal okolo Drábek, tak jsem vynechal Píčov statek, kam jsme jezdili s Tonym na konci 70. let. Rozhodl jsem se proto, že udělám pro osadu a kamarády klasickéj vandr právě na něj!

Sraz byl tradičně na nádraží v SALOONU. Z Mimoně jsem vyrazil s Hvězdičkami vlakem do Lípy, kde na nás čekal Karde z Big Hornu, pro nás Bílý Tesák! Po přestupu jsme dál pokračovali na Bakov. Ve vlaku byla velká sranda, Karde dokonce na přivítanou vytáhl lahev Kentucky Jacka, a tak i cesta rychle utíkala.

Růži v Dnebohu.

Bakov opět nezklamal, nádražní hospoda byla otevřená a opět krásně začouzená a smradlavá, jako kdysi, když jsme tudy projížděli a měli čas posedět, asi se tu zastavil čas. Holky měly srandu z personálu a místních štamgastů, kteří hráli mariáš a k nám si chodili rozměňovat peníze. Dali jsme pivo a počkali na přípoj na Mnichovo Hradiště, kam jsme pak v pořádku dojeli. Do Dnebohu jsme museli pěkně po svých, moc se nám nechtělo, ale nedalo se nic dělat. K Růžovi jsme došli za šera. Bylo tu pěkně plno, protože tu byl sraz vojenských veteránů. V narvané pergole se pěkně hrálo a pilo pivo Svijanské. Po velikém vítání jsme se hned pivně i herně zapojili. Spát jsme šli hodně pozdě. Holky s Dědkem a Kardem do vojenského stanu a já do peřin, když jsme měli ten klasicej vandr a abych nemusel vybalovat usárnu!

Veteráni u Růži.

Ráno bylo krásně slunečné, královsky jsme posnídali a pak jsme všichni v těch veteránech odjeli na Valečov na parkoviště, kde jsme se rozloučili a my dál pokračovali pěkně po svých. Nejdříve jsme ale dali na parkovišti ve velmi příjemné hospůdce pivo a kávu a pak jsme vlezli do skal. Na Valečově u toho pitomce, který tu provozuje občerstvení a prohlídky hradu, jsme se radši nezastavovali.

Pod Valečovem.

Naše cesta vedla lesem mezi skalami. Jak jsme tak pěkně kráčeli v tom jarním čase, tak se mi asi ve žracáku natlakovala petka s pivem a na jednom odpočívadle jsem pěkně zlíl Aničku, která se tomu vůbec nesmála. My muži se taky nesmáli, protože nám bylo líto toho piva. Na Píčov statek jsme došli pěkně zdrchaní, páč jsme před ním museli zdolat ukrutný kopec. Po prohlídce ruin z kdysi prosperujícího statku jsme se utábořili v hospodářské budově a uvařili oběd. Po něm jsme vyhlásili polední klid a pěkně se váleli a odpočívali, bylo krásně a teplo. Na Klamornu šla jen Anička s Babčou a Kardem. Večer jsme u ohně zahráli a poklábosili. Spát jsme šli tentokrát dřív! Ještě

než jsme zalehli, tak jsme rozjeli debatu, jestli zde straší duch starého Píči. Asi jsme se pak i trochu báli. Noc ale proběhla v klidu, žádný Píča neotravoval! Já jen byl nějak rozlámanej, protože v tom žlabu co jsem spal, byl nějaký hrb. K snídani jsme měli tradiční vajíčka a z poslední vody kávu a čaj.

Po úklidu a zabalení bágů /i já měl rozbaleno/ jsme vyrazili na Drábky a pak dál nádhernými skalními útvary až na Vyhlídku, kde jsme uhasili žízeň. Tady jsem si vzpomněl, jak jsme tu kdysi balili místní opilé holky a Tony k tomu hrál na kytaru a nakonec zůstal kecat se střízlivým řidičem těch holek. Jo, kde ty časy jsou...

Z Vyhlídky jsme se pak vrátili ke studenému skalnímu průchodu, potom jsme slezli ze skal a přes Olšinu došli až do Březiny, kde jsme počkali na vlak, který nás šťastně dovezl domů. Ahoj Cipajs.

*Dědek vaří stravu prostou ale chutnou.
Vstupní brána do statku, němý svědek dávno zašlých časů.*

*Takhle si Perníkovou chaloupku
pamatují ze 70 – 80. let.*

DRBY TRAMPSKÝCH PLACEK

*V měsíci březnu se uskutečnil cour KAMENNÁ - ZLATÉ DNO.
Foto Boránek.*

Bratřenci David a Martin Jr.

Na KOLOPEACHU se slavily čtvrté narozeniny a proběhla první jarní brigáda, štípalo se po zimě dřevo na zimu! Na ranči zahájila provoz i malá knihovna i s dobrodružnými svazky.

jž druhý 4. března 2017
 věnovaný vzpomínce na Mišu (KULKA),
 který nás opustil zcela nečekaně 2. 12. 2016

Mlýnský Ein-Topf

**Řínce se koná za hospodou ve Mlýnech u Kytlic,
 a to za každého počasí a politické situace v zemi.**

Ve Mlýnech u Kytlic se vařilo a vzpomínalo. Večer pak proběhla vzpomínková a hrací slezina v místní hospodě.

Álin vnouček Adámek.

VANDR NA KRÁSNOU STUDÁNKU

Dohodli jsme se s Kízou a vyrazili z Mimoně na Krásnou Studánku, kde má velký srub. Z Mimoně jsme vyrazili k večeru a na srub došli za tmy. V boudě bylo příjemné teplo a Kíza s Ilčou hned nalili zelňačku, která byla vynikající. Večer jsme lehce zapili naše čerstvě narozená vnoučata. Kecalí jsme až do půlnoci, hlavně Dědeček nás bavil svými ekonomickými zkušenostmi.

Ráno po snídani jsme vyrazili do okolí srubu. Nejdříve jsme navštívili

Ven dům srub

a u jeho pomníčku si lehce připili a zavzpomínali. Počasí bylo i přes nepříznivé prognózy pěkné, a tak jsme si cour v okolí náležitě užili. Dokonce jsme našli i Jidášovo ucho, a tak byla v neděli první letošní

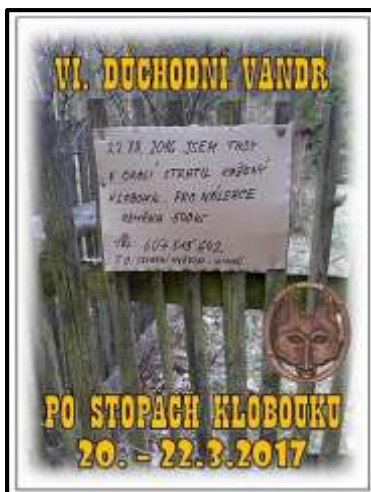

„smaženice“. Po návratu na srub jsme venku rozdělali oheň a opékali buřtíky a klábosili až do soumraku. Potom jsme dostali vynikající guláš s knedlíkem. Večer byl pak návštěvný, přijel se podívat Jáca s Bédou a pak Dan. Jinak jsme i pohráli a zazpívali. Hodně jsme se nasmáli při naší knize, která nedávno vyšla a je o historii našeho ranče KOLOPEACHU.

Nedělní ráno bylo úklidové a po snídani a kávě jsme vyrazili na vlak. Zabaleno jsme měli vcelku rychle, hlavně já, páč jsem usárnu nevybaloval! Ahoj Cipajs.

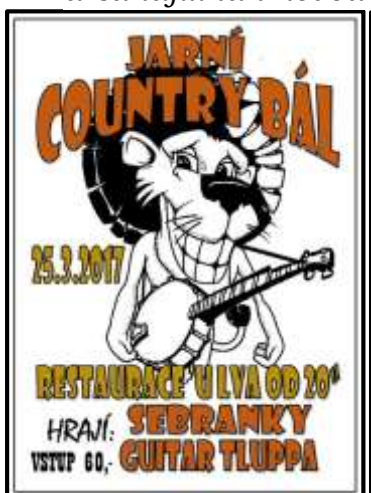
BOBR COUR 2017 tentokrát vedl po pláních nad Vernericemi. Po celou dobu foukal krutý vítr, ale stále panovala víc, než dobrá nálada. Ahoj.

Na dalším DŮCHODNÍM VANDRU jsme se marně pokusili najít Dědkův ztracený klobouk v okolí jeskyně v Blíževedlích. Naše mise nebyla bohužel úspěšná!

Skauti a trampové odemkli Krokodýlí řeku a zahájili tak novou vodáckou sezonu 2017.

Po odemykání řeky patří v Mimoni tradiční country bál Sebranek a Gutar tluppy u Lva. V naplněném sálu se hrálo a tančilo dlouho do noci. Ahoj.

VODÁCKÝ ZÁBAVNÝ TESTÍK

Před zahájením vodácké sezóny je třeba si zopakovat vodácké názvosloví. Ahoj!

1/ Bagáž	a/ lumpové na vodě
b/ vodácké zavazadlo
c/ známá hospoda na Sázavě	12/ Šprajc	a/ nehodný háček
b/ vodácké rizoto
c/ vzpěra v lodi
2/ Bort	a/ vodácký dort
b/ hodnost vodních skautů
c/ okraj lodi	13/ Švimkisna	a/ plovací vesta
b/ vodačka nelichotivé pověsti
c/ vodačka korpulentních rozměrů
3/ Debl	a/ plavidlo pro dva
b/ hanlivý název pro háčka
c/ starý vodák	14/ Špricdeka	a/ deka na spaní
b/ sukně vodačky na bál
c/ krycí zástěra
4/ Eskymák	a/ otočení vodáka s lodí a zpět na hladinu
b/ příslušník národa
c/ nanuk	15/ Válec	a/ tlustý vodák
b/ vybavení vodácké kuchyně
c/ řídká voda
5/ Háček	a/ vodák /někdy i otrok/
pádlující v předu lodi
b/ věšák v kajaku na ručník
c/ nezkušený vodák	16/ Volej	b/ potřeba na smažení
b/ klidná voda
c/ oblíbené místo vodáka
6/ Jazyk	a/ erotická pomůcka vodáka
b/ výztuha lodi
c/ místo v peřeji, kde je hladší voda	17/ Zabalák	a/ vysoká zalévající vlna
b/ zabalený bágel
c/ nešika na vodě
7/ Kotrčník	a/ vodácká houba na čištění lodi
b/ houba rostoucí v klidné vodě
c/ kormidelník na pramici	18/ Zadák	a/ kámen vyčnívající nad vodou
b/ kanoe plující vzadu
c/ vodák pádlující vzadu na lodi
8/ Retur	a/ určená diagnóza vodáka
b/ plavba zádí napřed
c/ sportovní propust v jezu		
9/ Loďák	a/ bolavý zub vodáka
b/ vodácký nůž
c/ lodní pytel		
10/ Singl	a/ Anglický zpěvák
b/ loď pro jednoho
c/ osamocený jez		
11/ Šlajsna	a/ propust v jezu
b/ začátečnice na vodě
c/ vařečka na vaření		

STEZKY, CAMPY A OSADY JINÝM ÚHLEM POHLEDU

LINE LUŽICKÝCH HOR

Když se řekne slovo „linie“, každý si představí něco jiného. Někdo křivky dívčího těla, jiný rodovou a generační záležitost, a další třeba palebná postavení. Všechno tohle a mnoho dalšího toto pohoří severu opravdu obsahuje. Panorama Lužických hor dokáže úžasně provokovat fantazii.

A navíc v energii Lužických hor je něco, co obdivoval už Karel IV., je to něco, co vyvolává „pocit domova“. Energie pískovce, čediče a znělce kombinovaná s energií buků, jedlí, smrků, jasanů... Prostě se tam člověk musí, čas od času, na „svá“ místa, vracet. Je to snad i pocit „zázemí“, i přesvědčení, že si ta svá místa musí chránit a bránit. Samozřejmě, že ani trampové nejsou výjimkou. **Ranč**

D7, Klondike, Severák, kdysi **Ďáblovina,** camp **Toulavého mládí** u Naděje... Ale také majestátnost Jedlové, Tolštejna, Milštejna, Hvozdu, Luže, Klíče... a i původně českého (dnes Německého) Oybína. Samozřejmě, že i zde se již civilizace více rozšířila, nicméně stále je to oblast, kam směřují kroky trampů, a co je neméně důležité- mají kam směřovat...

Ďáblovina.

V pradávných dobách, kdy toto území tvořil souvislý hraniční hvozdu, bylo i toto území, i když zřejmě poměrně řídké, osídleno „hraničářskými“ Kelty. Bránili Bohémii od severu proti Vikingům a Germánům. Pak tudy prošli germánští Markomané a Kvádové. „Pár“ Slovanů dorazilo až na přelomu 9. a 10. století. Ještě o století později přichází „osídlovat

pohraničí“ první němečtí kolonisté. (Že by strach z českých pohraničních lesů a „keltských démonů“ v nich žijících, přetrval cca 1 200 let??? Zřejmě). Výraznější osídlování se datuje až do 13. a zejména 14. století. Dokládá to i Přemyslovské slovanské hradiště ze Žitavy. Ono to osídlování totiž šlo i opačným směrem. Co se týče Vikingů „osud si opravdu umí divně hrát“ po nějakých cca 18-ti stoletích se opět v pohraničních hvozdech Čech střetli. V průběhu třicetileté války, roku 1642, došlo u Tolštejna k nesmírně krvavé bitvě. Ještě dnes se na Studánce určité části říká Švédský hřbitov. Ono celé toto území je s vojsky a bitvami hodně propojeno. Později tudy prochází husitská vojska při svých spanilých jízdách, již zmíněné boje se Švédy, bojuje se tu v období tzv. Slezských válek (Marie Terezie proti pruskému králi Fridrichu II.), v tzv. Sedmileté válce se zde střetnou ustupující Prušáci po prohrané bitvě u Kolína s vojsky Rakouské monarchie, procházela tudy vojska z Napoleonských válek, také tudy táhla vojska prince Bedřicha Karla na vítěznou bitvu u Hradce Králové...(Věřte nebo nevěřte z nejedné vlastní, a nejen vlastní i jiní to znají, zkušenosti mohu říct, že občas, když krajinu přikryje silná mlha, a je na přelomu dne a noci, či naopak těsně před svítáním, je možno spatřit přízraky vojáků a někdy i zvuky boje a ržání koní...)

Po těchto historických zkušenostech se nikdo nemůže divit, že při plánování obrany země, v období tzv. První republiky, se zrovna i na tomto území, začala stavět linie opevnění. Před 80-ti lety, na jaře roku 1937,

byla vytvořena nová koncepce obrany od Labe na Novou Huť a odtud dál do Lužických hor. A tak vojenské bunkry, většinou objekty lehkého opevnění ŘOPíky, vesměs vzor 37, svým způsobem propojily České Švýcarsko s Lužickými horami. Nechci fušovat znalcům prvorepublikové

vojenské historie do řemesla, vím, že mezi trampy jich je spousta. Navíc, na Křížovém Buku je malé muzeum čs. opevnění a také, díky nadšencům, velmi dobře udržované ŘOPíky. (ŘOPíky a protitankové záseky na Křížovém Buku a Stožci, jsou také velmi známy z fotografií s

pózujícím Hitlerem a jeho generalitou). Chtěla jsem jen připomenout trošku i této historie, i když ne tak vzdálené, a kdo ví, třeba pro budoucnost i potřebné...A tak, až se budete na svých vandrech toulat v této oblasti, možná se vám vybaví některé z faktů, či příběhů, z doby sice nedávné, ale která je v našich dějinách i přesto zapsána hodně černým písmem...

Připomeňme si: **STRÁŽ OBRANY STÁTU**

Na podzim roku 1936 vznikl na základě vládního nařízení č.270/1936 Sb., speciální bezpečnostní sbor **Stráž obrany státu (SOS)** jako preventivní opatření proti nenadálému vpádu nepřítele do naší republiky. Do Stráže obrany státu byli povoláni příslušníci četnictva, finanční stráž, státní policie a vojenští záložáci s trvalým bydlištěm v předpokládaném místě nasazení. V případě ohrožení republiky byly tyto jednotky schopny během několika málo hodin uzavřít hranice po celém (!) obvodu republiky, zatarasit komunikace a začít zdržovací boj, aby byla umožněna plynulá mobilizace k nasazení hlavních sil. Celkem takto bylo připraveno přes 30 000 mužů ve 30-ti příhraničních a jednom Pražském praporu. Prapory byly dále děleny na roty, čety a družstva. Družstva pracovala ve třech sledech: zpravodajský, obranný a mobilních záloh. Z připravenosti a obětavosti Stráže si doslova „sedla na prdel“ celá Evropa, a to hned po noci z 20-tého na 21. května 1938, kdy byla vyhlášena **OSTRAHA HRANIC**. Do pár hodin vše proběhlo na

výtečnou! (A že mezi nimi byli i trampové, na to můžete vzít jed. Podrobnosti si již nepamatuji, ale vím, že když jsem před již delším časem četla vzpomínky jednoho z vojáků, zmínil se o tom, že v „sousedním“ družstvu byl jeho osadní šerif).

14. 9. 1938 byla vyhlášena POHOTOVOST, která trvala do 15. února 1939. V té době jednotky Stráže prošly nevyhlášenou pohraniční válkou s polovojenskými hordami i pravidelnými vojenskými jednotkami, které přešly na naše území z Německa, Polska a Maďarska. Po Mnichovu, při odstupování Sudet, jednotky SOS tvořily dva kilometry široké bezpečnostní pásmo mezi pravidelnou čsl. armádou a okupanty. Od září 1938 do března 1939 padlo 84 mužů SOS a 270 jich bylo zraněno.

NĚCO Z KRONIK:

14. září (1938) - činnost ordnerů značně zesiluje. Starosta Jiříkova, henleinovec, žádá u místního velitele četnické stanice, aby SOS jednotky byly ihned odvolány z hranice. Večer ve 22.30 hod. byl podniknut pumový útok na byt posádkového velitele a půl hodiny později, za zpěvu nacistických písní a pokřiku, pochodují ordneři, společně s mnohými německými obyvateli Jiříkova, Šluknova, Krásné Lípy a Varnsdorfu, na Rumburk, kde zapalují pilu u nádraží a vytloukají okna českých a židovských obchodů...

15. září - pořádek v Krásné Lípě a v Rumburku nastoluje až četa tanků.

17. září - v důsledku stanného práva je poměrně klid.

18. září - v časných ranních hodinách je zapálena městská plovárna, vzdálená od kasáren cca 600 metrů. Do okresu Rumburk přichází ve 20.55 rozkaz na svolání všech motorových vozidel.

19. září - situace se přiosťruje. Jsou zaznamenány četné přelety německých letadel. Sváží se zabavené zbraně a radiostanice č. 4 se převáží až do Kamenického Šenova.

22. září - úderem 7. hodiny ranní zahajují ordneři útočné akce na pohraniční jednotky Stráže po celé severní hranici. V 10. hodin je přerušeno poslední telefonické spojení z Rumburku z důvodu ztráty vědomí telefonistky poštovního úřadu, které nepřetržitě a obětavě vykonávala službu již celých 48 hodin bez oddechu. Po 13. hodině je odzbrojena, zajata a odvečena do Německa finanční stráž v Horním Jindřichově a Jiříkově. V 14.15 minut jsou tamtéž umlčeny i telefonní linky poštovního úřadu. Prapor SOS má ještě čtyři poštovní holuby. Dva okamžitě vysílá se zprávami o dané situaci. Zástupce velitele praporu,

štábní kapitán pěchoty J. Štverák, je na silnici přepaden oddíly SA a zajat. Podaří se mu utéci a v 16.15 hodin odesílá poslední dva holuby se zprávami. Ve 22. hodin však již příslušníci praporu Stráže obrany státu dosahují linie lehkého opevnění v Lužických horách... Pro tuto chvíli jsou z nejhoršího venku...

VÝPIS Z VÁLEČNÉHO DENÍKU STRÁŽNÉHO PRAPORU XXII.

23. září - Kamenický Šenov - velitel: major pěchoty Jan Žižka, krycí jméno „Bernard“, pobočník: poručík pěchoty Otakar Synek. Početní stav: 33 důstojníků, 6 rotmistrů, 1677 mužů, 26 těžkých kulometů. Posilové prostředky: minometná četa, 2 minomety ráže 8cm, kanonová četa, 4 protitankové kanóny ráže 3,7cm a dělo ráže 8cm. Ve Chřibské je zákopnická četa s pohotovostním oddílem a tři tanky. Ve 22.30 hod je čsl. rozhlasem vyhlášena **MOBILIZACE**.

24. září - telegram s rozkazem o vyhlášení mobilizace došel 15. minut po půlnoci. Již ve 4. hodiny ráno odváží kapitán Štverák (ano, ten) z velitelství V Kamenickém Šenově bednu mobilizačních spisů...

VÝPIS ZE VZPOMÍNEK ARNOŠTA KOTRLÍKA (ŠTÁBNÍ KAPITÁN PĚCHOTY), VELITELE 3 /XXII STRÁŽNÍ ROTY

5km od Svoru, na Nové Huti byla zřízena ubytovna pro četu 3, XXII Praporu SOS. Po uzavření Mnichovské dohody, kdy bylo jasné, že všechna naše sedmiměsíční práce byla k ničemu, zmocnila se nás všech hluboká malomyslnost, deprese smíšená se vztekem, nenávistí až k zuřivosti. Do té psí nálady, kdy by člověk nejraději utekl, vpadla ta osudná příhoda.

Půlrota SOS v záloze zadržela na silnici před Novou Hutí dva mladé ordnery, kteří jeli na motorce, posmívali se jim, pokřikovali jakési jízlivosti a zvedali ruce k nacistickému pozdravu. Jedou prý vítat německou armádu do Varnsdorfu. Toto byla drzá vyzývavá provokace, která vydráždila naše lidi k zuřivosti. Stále ještě měli před očima své kamarády,

jak padají mimo boj pod palbou zákeřných vrahů. A teď tito výrostkové se jim vysmívají. Už se nemohou dočkat našich nepřátel. Právě jsem vyšel na dvůr, když mně byli s tímto hlášením předvedeni. Na otázku, co s nimi mají dělat, jsem nemohl hned odpovědět. Že tu padla otázka života nebo smrti, jsem si hned neuvědomil... Mezi otázkou a odpovědí uplynuly tři vteřiny, kdy jsem bojoval těžký boj... „Dělejte, co vám káže vaše svědomí a plňte své povinnosti. A tady na dvoře chci mít klid.“ Hned na to jsem odjel podívat se na průběh evakuace zbytku roty... V roce 1941 byl soudem v České Lípě za vraždu dvou ordnerů (zastřelených a zakopaných cca 200 metrů od Nové Hutě na okraji lesa), ze dne 2. 10. 1938, odsouzen špkt. Kotrlík k 3 letům vězení, desátník v záloze Josef Soukup a svobodník v záloze Břetislav Svoboda, k doživotnímu trestu nucených prací. Vojín v záloze Jakubinský byl po vazbě propuštěn.

SEZNAM ÚKOLŮ DESTRUKČNÍHO ÚSEKU MIMOŇ

Číslo 14 k: Silniční nadjezd přes železniční trať Varnsdorf – Schönbohm, potřebné množství trhaviny 100kg, rozkaz vydá velitel úseku.

Číslo 15 k: Silniční most přes potok na silnici Horní Grund - Dolní Grund (Horní a Dolní Podluží), potřebné množství trhaviny 80 kg, rozkaz vydá velitel úseku.

Číslo 16 k: Silniční most přes potok ve střední části Dolního Gruntu směr Schönbohm, potřebné množství trhaviny 203 kg, rozkaz vydá velitel úseku.

Číslo 17 k: Silniční můstek na silnici Varnsdorf – Rorsdorf, potřebné množství trhaviny 80kg, rozkaz vydá velitel úseku.

Správně bych teď měla říct něco na způsob toho, že dějiny jsou dějiny, a že všechno tohle je dávno pryč... Nemohu, nešlo by mi to od srdce. Co však vím určitě je to, že linie procházející Lužickými horami jsou hodně hluboké a ne vždy na první pohled viditelné. Nemluvím jen o těch vnějších, ale i o těch, které si neseme ve svých srdcích, myslích a vzpomínkách. Vždy jsou však velmi důležité a to nejen pro danou chvíli.

T. S. MÁMA- SEVER

POHÁDKY Z USÁRNY A TELETE

NÁŘEK MELUZÍNY

Byl, nebyl, jednou jeden les a v něm se pod mohutnými smrky krčila malá trampská bouda. Měla své stálé osazenstvo, ovšem, čas od času vítala na svém dubovém prahu i procházející kamarády. Většinou se jen zastavili na kus řeči, když ale krajinu sevřel pořádný mráz, bylo velmi příjemné, dát si u kamen horký čaj nebo kafe. Někdy, když bouda nebyla nacpaná k prasknutí, a byl neskutečný nečas, se i stalo, že procházející kamarády k přespání pozvala. Stejně tak tomu bylo i onen osudný den...

Byl konec ledna. Mrzlo, jen praštilo a do toho se začal zvedat vítr. Parta trampů táhla krajinou a přemýšlela, zda někdo bude na boudě. Byl. Odpolední kafe se protáhlo k večeru. Venku už nebylo vidět na krok, vítr

skučel a sněhové vločky zalepovaly oči i ústa. Slovo dalo slovo a tři kamarádi a dvě kamarádky rádi přijali pozvání k přespání. „Nějak se porovnáme, přece vás v tomhle nenechám jít dál“, prohlásil místní kamarád. Rychle se ještě nanosilo nějaké dřevo a voda, zapálili se svíčky, připravila se lopata na prohazování závějí, uvařila společná večeře, a pak už se jen s kytarou a hrcem grogu zasedlo k bytelnému stolu. Večer plný vyprávění a písniček prosytil celý prostor. Venku sice řádilo „psí počasí“, ale uvnitř v boudě bylo celkem příjemně.

Hodinu před půlnocí se však začaly dít podivné věci. Plameny svíček prskaly, oheň v kamnech syčel a slábl, kolem boudy bylo slyšet, jak praská sníh pod něčími kroky, ozvalo se i bouchání na okenici a vzápětí na dveře. „Asi ještě někdo přijel, nebo někdo zabloudil“, prohlásil jeden z kamarádů a zvedl se, že půjde otevřít. Místní kamarád, bledý jak stěna, jej pohybem ruky zadržel. „Počkej, napřed se zeptej, kdo to je“, přikázal. Na dotaz však nikdo neopověděl, jen zvenčí dovnitř pronikl zoufalý nářek. Všichni sebou trhli. „Asi se někomu něco stalo“, zvolal jeden z kamarádů. To už se ale další z nich vymrštil, popadl baterku a společně s prvním kamarádem otevřeli dveře.

Prudký závan větru rozrazil dveře dokořán, vmetl do místnosti náruč sněhu a sfoukl svíčky. Do tmy se rozsvítila jediná baterka. Za dveřmi nikdo nestál. Znovu se ozvalo bušení na okenici a nelidský nářek. „Asi je někdo pod oknem, musíme to prohlédnout!“ To se ozvala jedna z kamarádek. Druhá mezitím znovu zapálila svíčky. Všichni kamarádi již byli připraveni s baterkami u dveří. V budouzůstala jen jedna z kamarádek, všichni ostatní vyběhli do noci. Nikde nikdo, nikde žádné stopy. Po čtvrt hodině se všichni vrátili zpět. Tehdy promluvil místní kamarád: „Ono se to tu občas stává, nevím, co to je, ale nikdy to nebyl nikdo z lidí.“ Z venku se ozvalo příšerné sténání a něco otevřelo okenici. Vzápětí se ozvalo zabušení na dveře. Opět za nimi nikdo nebyl. To už se rozechvěl i ten nejotrlejší kamarád. Prudký poryv větru rozrazil jak dveře, tak okno, opět sfoukl svíčky a do komína vmetl hromadu bílého sněhu... Kamarádky zděšením vyjekly a kamarádi jakoby zkameněli... Trvalo to několik vteřin, než byla parta trampů schopna nějaké činnosti. Mlčky a rychle vymetli sních, zabarikádovali dveře, připevnili okenici, zapálili svíčky a znovu zatopili v kamnech. Byla skoro půlnoc, když jedna z kamarádek promluvila: „Víte, mě tohle trochu připomíná pohádku o Meluzíně, kterou mi kdysi vyprávěla máma. Teď není čas na to, abych vám

ji vyprávěla. Jen stručně, byl to příběh nešťastné ženy, která něco potřebuje. Pokud do půlnoci neuděláme tu SPRÁVNOU VĚC, přivoláme na sebe i na ostatní trampy, kteří tady budou, prokletí. Já bych něco zkusila. Věřte mi, mám váš souhlas?“ otázala se. Všichni přikývli. „Takže, svíčky do sklenic, naložit do kamen, podejte mi nějakou starou deku a nenašla by se tu trocha mouky?“ Místní kamarád zahrabal v bedně. „Jo, ještě tu zbytek je.“ „Tak mi trochu rychle nasyp na víčko od ešusu“, přikázala kamarádka. Pak pokračovala: „Každý uchopte jednu svíčku ve sklenici a poseďte si z obou stran dveří. Jednu svíčku dejte k oknu a jednu pak dám před dveře. Tu deku mi přehodte přes ramena a mouku ve víčku už mám připravenou. Nic nedělejte a nic neříkejte!“

Kamarádka prudce otevřela dveře, na zápraží vystrčila svíčku, udělala krok přes práh a do tmy 3x zavolala: „Kdo jsi a co od nás potřebuješ?!“ Pak ještě dodala: „Jsi-li dobrý, ukaž se. Je-li ti zima, ohřej si ruce u svíce a zde

máš deku. Máš-li hlad, zde je mouka, upeč si placku. Chceš-li ještě něco jiného, promluv!“ Po těchto slovech položila před dveře deku a kousek dál položila víčko s moukou. Pak zacouvala směrem do boudy, ale zůstala stát na prahu. V okolí se rozhostilo absolutní ticho. Pár metrů od dveří se začala zhmotňovat poloprůsvitná postava, až začala získávat zřetelné obrysy zoufalé, vyhublé a rozcuhané mladé ženy v dřevácích a roztrhaných hadrech místo oděvu. V náručí svírala prázdnou dětskou peřinku. Byla přesně půlnoc. Ještě, než se přízrak rozplynul, uslyšeli všichni, jak říká: „Pán Bůh zaplať. Děkuji za sebe i za své dítě. Za svou dcerušku. Vyhnali nás. Vyhladovělé jsme nedaleko odtud umrzly. Teď se máme do čeho zabalit a také svou dcerku mám čím nakrmit. Čeká na mne ve skalách už víc, jak tři

sta let...“ Deku se vznesla na jednoduché dřevěné zábradlí před vchodem, mírný poryv větru nadzvedl a do víru roztočil mouku. Jen svíčka u vchodu hořela dál. Kamarádka do tmy zvolala: „Ať najdeš na věky klid ty, i tvá dcera. Ještě ti pošlu trochu mouky komínem. Sbohem, tulačko.“

O něco později seděli již všichni trampové mlčky u bytelného stolu. Do kamen kamarádka opatrně vsypala ještě špetku mouky. Kamna i komín zahučely. Nářek i bouchání ustalo. Trampové věděli, že udělali SPRÁVNOU VĚC. Od té doby vždy, když Meluzína začala hodně naříkat, přiloží pořádně do kamen, přihodí špetku mouky, aby mohla upéct placku pro své dítě, a před dveře zavěsí lucernu, aby našla tu správnou cestu. I oni to znají. Vždy, když někde zahoří oheň, vždy je tam místo pro dobrého kamaráda, aby měl kde posedět, a kde se ohřát. Všude, kde je mezi kamarády něco k jídlu, je sousto i pro toho, co zrovna nic nemá. A dozajista se vždy najde i kus deky pro toho, kdo se zrovna nemá čím přikrýt. Mezi kamarády je to prostě SPRÁVNÁ VĚC. Pokud na to někdy někdo zapomene, nebo naopak, není-li dobrý a chtěl by laskavosti jiných jen zneužít, zvedne se poryv větru a začne znít jako tichý nářek dávné tulačky...

T. S. Máma - Sever

DIVOCÍ KONĚ V POLOMENÝCH HORÁCH

Po zubrech a vlčích se mají prohánět v Polomených horách i divocí koně, kteří mají spásat obtížně udržovanou vegetaci.

RYCHLÉ ŠÍPY SHÁNĚJÍ DESKY

NO TOHLE..!

PODÍVEJTE SE I RYCHLONOŽKA!
CO TO NESE?

TO JSEM SI MOHL MYSLET!
BRATRSTVO KOČIČÍ PRACKY
SE NEZAPŘE!

DUBEN

Po	3.	10.	17.	24.	
Út	4.	11.	18.	25.	
St	5.	12.	19.	26.	
Čt	6.	13.	20.	27.	
Pá	7.	14.	21.	28.	
So	1.	8.	15.	22.	29.
Ne	2.	9.	16.	23.	30.

© SEVERSKÁ DVOJKA 1979

